ប្រវត្តិនៃការនេសាទរបស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ នៅខេត្តកំពង់ធំ

FACT
Sustainable Livelihoods

សម្ព័ន្ធភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល

ទន្លេសាបខ្ញុំ

មេសា - ២០០៥

ម.ព.ឯ.ក AIDOC
Code: 142-024
Date:
Donated by:

ទន្លេសាបខ្ញុំ

រៀបចំដោយ

លោក ឯម ច័ន្ទណារិទ្ធ (FACT/CWS)	លោក ស៊ុំ សុង (FYDO)
ក.សេង ផល្លា (FACT)	លោក ឡុង ឆាន (COP)
លោក ឡុង លីហ៊ួរ (ADHOC)	លោក ឈន ថៃ (WFY)
លោកស្រី ជុំ ចន្ទ័ពុទ្ធារី (COWS)	លោក គិត សៀប (CODEC)
លោក ហ៊ុយ ថុល (WFYD)	លោក កង សាអ៊ុំ (HOM)
លោក អ៊ុំ ថាច់ អនុស៊ីយ៍ឯក	លោក អាំ សេន (CODEC)
លោក ជួប ជន់ជា (OKRCD)	លោក អាំ សេន (DOCS)

មេសា ២០០៥

អារម្ភកថា

បឹងទន្លេសាប គឺជាប្រភពធនធានដ៏មានសារៈសំខាន់សំរាប់ទ្រទ្រង់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ហើយប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាទូទាំងប្រទេស ជាពិសេសអ្នករស់នៅជនបទពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើធនធានជលផល បន្ទាប់ពីស្រូវ។ ដោយសារបឹងទន្លេសាបបានផ្តល់នូវសារៈប្រយោជន៍ដ៏លើសលប់ ទើបអង្គការសម្ពន្ធ័ភាព ដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល **(FACT)** បានចុះទៅប្រមូលរឿងដើម្បីចងក្រងទុកជាឯកសារស្តីពីប្រវត្តិពិតរបស់អ្នកនេសាទនៅជុំវិញបឹងទន្លេសាប ក្នុងគោលបំណងឆ្លុះបញ្ចាំងពីតថភាពពិតនៃបឹងទន្លេសាបដែលមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និតទៅជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជំនឿទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី ប្រវត្តិទីតាំងភូមិសាស្រ្ត។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈការសំភាសន៍ជាមួយមនុស្សដែលមានវ័យចំណាស់ក្នុងភូមិ ឬអ្នកដែលអាចចងចាំបានល្អពីភាពសំបូរធនធាន នៅក្នុងបឹងទន្លេសាបកាលពីអតីតកាលពីប្រវត្តិបឹងបួរជំនឿផ្សេងៗ សកម្មភាពនេសាទ ប្រវត្តិទីតាំងភូមិសាស្រ្ត ជាដើម ។

ប្រសិនជាគ្មានការប្រមូលកត់ត្រាទុកទេរឿងទាំងនេះមានការរាយប៉ាយ និងបាត់បង់នូវឯកសារមួយដ៏មានតំលៃជាក់ជាពុំខាន ដោយហេតុនេះបានជាអង្គការសម្ពន្ធ័ភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផលខិតខំស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងពីប្រវត្តិអ្នកនេសាទក៏ដូចជាប្រវត្តិទីតាំងភូមិសាស្រ្តនៅជុំវិញបឹងទន្លេសាបដោយមានខេត្តចំនួន៥រួមមាន ខេត្តកំពង់ធំ ពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង កំពង់ឆ្នាំង និងខេត្តសៀមរាប។ ក្នុងការចុះប្រមូលរឿងក្រុមសម្ពន្ធ័ភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល បានចូលរួមសហការពីបណ្តាអង្គការនានា នៅ

តាមខេត្តនីមួយៗដោយបានជួយជ្រោមជ្រែងអស់ពីកំលាំងកាយ និងកំលាំងចិត្ត ទើបអាចផលិតចេញជាកូនសៀវភៅមួយសំរាប់ទុកជាឯកសារ ដល់អ្នកដែលចាប់អារម្មណ៍ ឬអ្នកស្រាវជ្រាវបន្តទៀត ។

ជាទីបញ្ចប់ អង្គការសម្ពន្ធ័ភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផលសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះប្រជាពលរដ្ឋខេត្តទាំង៥ ដែលបានរួមសហការផ្តល់ជាកិច្ចសំភាសន៍ទាក់ទងនឹងប្រវត្តិផ្ទាល់ខ្លួនក៏ដូចប្រវត្តិផ្សេងៗ ដែលមានប្រយោជន៍សំរាប់ក្រុមការងាររបស់អង្គការយើងខ្ញុំ ជាពិសេសសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអង្គការអុកស្វាមមេរិកកាំង (Oxfam America) ដែលបានផ្តល់ជាមូលនិធិសំរាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ។

ក្រុមការងារយើងខ្ញុំនឹងរង់ចាំទទួលការរិះគន់កែលំអរពីសំណាក់មិត្តអ្នកអានក៏ដូចជាប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ដើម្បីធ្វើអោយស្នាដៃនេះកាន់តែមានលក្ខណៈប្រសើរ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិនា ឆ្នាំ ២០០៥

ដោយសម្ពន្ធ័ភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល

មាតិកា

-ប្រវត្តិបឹងបបែល ១
-ប្រវត្តិបឹងរៀល ៧
-ប្រវត្តិបឹងក្បាលក្របី ១១
-ប្រវត្តិបឹងសណ្តាយ ១៥
-ប្រវត្តិបឹងខែលមាស ១៩
-ប្រវត្តិបឹងបន្ទះជាល ២៤
-ប្រវត្តិឡូតិ៍បំរុង ២៩
-ប្រវត្តិបឹងកន្សោមចាប ៣៣
-ប្រវត្តិបឹងរាល ៣៨
-ប្រវត្តិបឹងក្បាលព្រួស ៤២
-ប្រវត្តិបឹងដំរីស្លាប់ ៤៦
-ប្រវត្តិបឹងពាក់ព្រ័ទ្ធ ៥០
-ប្រវត្តិបឹងតាពីរ ៥៤
-ប្រវត្តិបឹងកាប់ផ្សោត ៥៨
-ប្រវត្តិបឹងពាក់ថែប ៦២
-ប្រវត្តិបឹងអន្ទង់ ៦៦
-ប្រវត្តិបឹងប្រវែង ៧១
-ប្រវត្តិបឹងផ្សោត ៧៥
-ប្រវត្តិបឹងតាសែង ៨០
-ប្រវត្តិបឹងភក់ ៨៥

ប្រវត្តិបឹងបបែល

ខេត្តកំពង់ធំ គឺជាខេត្តមួយស្ថិតនៅចំកណ្តាលនៃប្រទេសកម្ពុជា និងមានស្រុកចំនួន០៨ បើយើងធ្វើដំណើរពីខេត្តទៅភ្នំពេញ គេត្រូវឆ្លងកាត់ស្រុកបីគឺស្រុកស្ទឹងសែន ស្រុកសន្ទុក និងស្រុកបារាយណ៏។ ដោយឡែកស្រុកបារាយណ៏ ជាស្រុកមួយសំបូរទៅដោយបឹងធំជាច្រើន ដែលទទួលរបបទឹកពីបឹងទន្លេសាបនៅរដូវវស្សា ជារៀងរាល់ឆ្នាំជាក់ស្តែងដូចជា *បឹងបបែល* ។

តាមការសំភាសន៏របស់លោកតា **យ៉ិន ស៊ីម** មានអាយុ៦៨ឆ្នាំ និងមានស្រុកកំណើតនៅភូមិកងមាស ឃុំត្នោតជុំ ស្រុកបារាយណ៏ ខេត្តកំពង់ធំបានរៀបរាប់ពីជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនថា គាត់មានកូនចំនួន៦នាក់ក្នុងនោះ មានប្រុស៣នាក់ ប្រពន្ធរបស់គាត់មានឈ្មោះ **យាយ វ៉ុធ** ។ កាលពីដើម គាត់ជាប្រជាកសិករ និងជាអ្នកនេសាទម្នាក់ដែលតែងតែទៅនេសាទនៅក្នុងបឹងបបែលនេះ តាំងតែពីតូចមក ទាំងប្រាំង និងវស្សា។ សព្វថ្ងៃនេះគាត់បានចូលរក្សាសីលនៅវត្តកងមាស ឃុំត្នោតជុំ ស្រុកបារាយ-ណ៏។ គាត់បានមានប្រសាសន៏បន្តទៀតថា បឹងបបែលជាបឹងមួយដែលស្ថិតនៅភូមិកងមាស ឃុំត្នោតជុំ ស្រុកបារាយណ៍ ខេត្តកំពង់ធំ ដែលមានចំងាយពី

លោកតា យ៉ិន ស៊ីម ជាប្រជាពលរដ្ឋនៅភូមិកងមាស

ភូមិកងមាស៥គីឡូម៉ែត្រ និងចំងាយពីបឹងទន្លេសាប ប្រហែល៤០ទៅ៥០គីឡូម៉ែត្រ ហើយបើគិតពីខេត្តកំពង់ធំមានចំងាយ ៥២គីឡូម៉ែត្រ។ បឹងនេះមានរាងទ្រវែង ដែលមានបណ្តោយពីជើងទៅត្បូង និងទទឹងពីកើតទៅលិច។ កាលពីដើមឡើយ បឹងនេះមានបណ្តោយប្រវែង២គីឡូម៉ែត្រ និងទទឹង១គីឡូម៉ែត្រ។ នៅរដូវវស្សា បឹងនេះមានជំរៅជ្រៅបំផុតនោះ គឺ១៥ម៉ែត្រ និងកន្លែងរាក់ល្អម គឺប្រហែលជា ១០ ម៉ែត្រ។ នៅរដូវប្រាំងបឹងនេះជំរៅនៅកន្លែងរាក់ល្អម ប្រហែលជា៥ម៉ែត្រ ទៅ៨ម៉ែត្រ។ នៅចំកណ្តាលបឹងមានអន្លង់ធំមួយ ហើយក្នុងអន្លង់នោះមានថ្មមួយដុំធ្លាក់ជារូបគោ ដែលជានិមិត្តរូបមួយសំរាប់អោយអ្នកនេសាទមកប្រាថ្នាសុំសេចក្តីសុខ។ គាត់បានបញ្ជាក់ទៀតថា ថ្មនេះគឺស័ក្តសិទ្ធិណាស់បើគេប៉ងប្រាថ្នាចង់បានអ្វីគឺបានសំរេចដូចការប្រាថ្នា។ ក្រៅពីថ្មនេះ នៅមានវត្ថុបុរាណជាច្រើនទៀតដូចជា ចានបញ្ជុរុង ដែលមានរាងដូចជើងពាន និងសំណាញព្រមទាំងមានរបស់របរជាច្រើនទៀត។ របស់របរទាំងនេះប្រជានេសាទតែងតែរកបាន ហើយយកទៅប្រើប្រាស់ជាធម្មតាគ្មាន បង្កភាពចង្រៃដល់ពួកគាត់ឡើយ។ បឹងនេះមានប្រពន្ធ័ផ្លូវទឹក៣ មួយជាអូរ និង២ទៀត ហៅថាដៃអាវកក់ និងដៃដំរីជាន់ ព្រោះដៃនោះវាធ្លាក់ទៅដល់បឹងមួយឈ្មោះ បឹងដំរីជាន់។

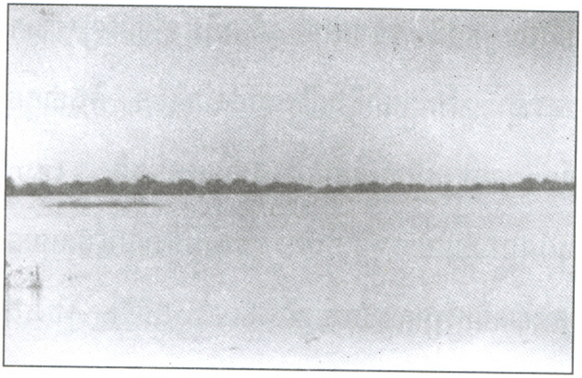

ទិដ្ឋភាពបឹង បបែលមើលពីចំងាយ

ប្រពន្ធ័ផ្លូវទឹកទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ព្រោះទឹកនៅរដូវវស្សា ទឹកតែងតែហូរចូលមកបឹងបបែលនេះជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ កាលពីដើមនៅក្នុងបឹងនេះ មានសត្វបបែលដ៏ធំរស់នៅ ប្រជាពលរដ្ឋដែលធ្វើដំណើរតាមបឹងនេះ តែងជួបប្រទះវាជាញឹកញាប់ ហើយវាតែងតែបង្កគ្រោះថ្នាក់ដូចជា កោសទូកមិនអោយទៅមុខ ទាល់តែនាំគ្នាធ្វើការបួងសួងសុំអង្វរដល់លោកតាម្ចាស់ទឹក ម្ចាស់ដី ទើបអាចបន្តដំណើរទៅមុខទៀតបាន។ លុះក្រោយមកទៀតមានថៅកែម្នាក់ឈ្មោះ **កែ ហាម៉ីងលី** ជាជនជាតិចិន និងជាអ្នកមានជាងគេនៅក្នុងស្រុកបារាយណ៍ បានមកធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយមេភូមិ មេឃុំ ដើម្បីបង្ហូរទឹកចេញពីបឹងក្នុងគោលបំណងចាប់យកមច្ឆាជាតិ និងវត្ថុបុរាណដែលមានតំលៃនៅក្នុងបឹងនោះ។ ថៅកែនោះបានជីកព្រែកមួយចេញពីបឹងទៅស្ទឹងជីនិត ប្រវែងប្រហែលជា៣គីឡូម៉ែត្រ ឃើញដូច្នេះបងប្អូនក៏នាំគ្នាទៅបន់ស្រន់បួងសួងសុំសេចក្តីសុខពីលោកតាម្ចាស់ទឹកម្ចាស់ដី ដើម្បីកុំអោយទឹករីងពីបឹងនោះ រំពេចនោះស្រាប់តែមេឃប្រែជាខ្មៅងងឹត និងមានខ្យល់ធ្វើអោយសត្វបបែល និងត្រីតូចធំគ្រប់ប្រភេទក្នុងបឹងនោះ ផ្អើលចេញមកនៅតាមក្បែរមាត់បឹង ព្រមជាមួយភ្លៀងមួយមេយ៉ាងធំ និងមានរន្ទះបាញ់មកពីទិសខាងលិចមកកើតឈាងខាងជើងមាត់បឹង ធ្លាក់ចំអន្លង់មួយធ្វើអោយទឹកហូរចេញមកបង្កើតជាអន្លង់មួយហៅថា អន្លង់បឹងរន្ទះបាញ់ រីដៃអណ្តូង។ ចំពោះព្រែកជីកដែលថៅកែនោះបានជីកគេហៅថា ព្រែកមីងលី រហូតដល់សព្វថ្ងៃ។ ដោយឃើញស្ថានភាពដ៏អស្ចារ្យរបស់សត្វបបែល ប្រជាពលរដ្ឋក៏ហៅបឹងនោះថា បឹងបបែល រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះទៅ។ គាត់ក៏បានមានប្រសាសន៍ទៀតថា កាលពីដើម នៅជុំ